

20/43/09
10.12.2009Lakivaliokunta
00102 Eduskunta

Asia Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto
lakialoitteesta LA 51/2009 laiksi isyyslain 22 ja 34 §:n muuttamisesta

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta kiittää lakivaliokuntaa lausuntopyynnöstä.

Lakialoitteessa (LA 51/2009) esitetään isyyslain (700/1975) avioliittoon perustuvan isyysoletaman muuttamista siten, että kunnallisella lastenvalvojalla olisi oikeus erityisen perustelluista syistä nostaa biologisen isän isyyden vahvistamista koskeva kanne. Käytännössä menettelyllä voitaisiin kumota isyyslain 2 §:ssä tarkoitettu oletama aviomiehen isyydestä tuomioistuimen päätöksellä. Näin turvattaisiin biologisen isän oikeus tunnustaa isyytensä myös sellaisissa tapauksissa, joissa lapsen äiti on tahollaan avioliitossa ja vastustaa aviomiehensä kanssa isyyden selvittämistä.

Esitetyn muutoksen tarpeellisuutta on perusteltu sillä, että muutos asettaisi miehet ja naiset samanarvoiseen asemaan lain edessä. Nainen, joka tulee raskaaksi tahollaan avioliitossa olevasta miehestä, on oikeutettu vaatimaan oikeusgeneettistä tutkimusta isyyden selvittämiseksi. Miehen, joka saattaa avioliittonsa ulkopuolella naisen raskaaksi, perhe-elämä ei siten ole suojattu, vaan avioliiton ulkopuolinen henkilö voi siihen puuttua. Lakialoitteen mukaan nykyinen laki asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan sukupuolensa perusteella. Isyyslain lähtökohtana pitäisi lakialoitteen mukaan olla, että lapsen isäksi vahvistetaan hänen biologinen isänsä. Isyyden selvittäminen on lähes poikkeuksetta lapsen edun mukaista. Lisäksi YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 7 artiklan 1 kappaleen mukaan lapsella on, mikäli mahdollista, oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan.

Lakialoitteessa esitetään, että lastenvalvoja voisi ryhtyä toimiin tilanteessa, jossa muu kuin aviomies ilmoittaisi perustellun halunsa tunnustaa isyytensä avioliitossa olevan naisen lapseen. Aloitteessa esitetään, että, mikäli lastenvalvoja katsoo, ettei miehen biologista isyyttä voida pitää poissuljettuna, hän voisi aloittaa isyyden selvittämisen. Päättyessään kanteen nostamisesta lastenvalvojan tulisi arvioida tilanteeseen liittyviä olosuhteita. Lakialoitteen mukaan kanteen nostamista puoltavia tekijöitä voisivat olla esimerkiksi jo vireille pantu avioero ja uuden parisuhteen kesto ja vakiintuneisuus, esimerkiksi avoliitto.

Edellä mainittuja syitä, jotka antavat lastenvalvojalle kanneoikeuden, ei ole kuitenkaan kirjattu ehdotettuun lakitekstiin. Lain selkeyden vuoksi laissa tulisi näkyä, milloin lastenvalvojalla on kanneoikeus.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan toteaa, että lakialoite (51/2009) tuo esiin selkeitä puutteita isyyslaissa ja osoittaa, että isyyslaki on nykyisellään sukupuolten välisen tasa-arvon kannalta ongelmallinen. Neuvottelukunta esittää, että valmistelu isyyslain muuttamiseksi aloitetaan oikeusministeriössä ja sen uudistamiseen sitoudutaan seuraavalla hallituskaudella.

Arto Jokinen
Miesjaoston sihteeri
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta